Pracovný zošit: Krajina a architektúra pod Rozsutcom

Väzba na prierezové gramotnosti a ŠVP

Zošit rozvíja najmä regionálnu výchovu a tradičnú ľudovú kultúru, ktorá je súčasťou občianskej gramotnosti. Pokrýva hlavne jej komponenty Historické a prírodné osobitosti a Materiálna kultúra.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra – vzdelávacie ciele

2. cyklus

- „Rozvíjať povedomie o prírodných a historických osobitostiach vlastného regiónu, chápať ich vývoj a význam a prejavovať záujem o ich zachovanie.“ – *Z histórie, Historické názvy obcí, Rekordy z regiónu, Nájdi tie naj stromy*
- „Porozumieť významu tradičných foriem výroby, obživy a staviteľstva v regionálnych súvislostiach, reflektovať ich premenu a hodnotu v súčasnosti.“ – *Kosenie, Pasenie, Tradičné hospodárenie, Tradičná architektúra a tradičná dedina*

3. cyklus

- „Orientovať sa v kultúrno-spoločenských, historických, prírodných a geografických špecifikách spätých s obcou a regiónom, z ktorého pochádza, a podieľať sa na ochrane a udržateľnosti prírodného a historického dedičstva.“ – *Studničky, Ošetrovanie stromov, Ničenie hodnoty stavieb*
- „Zapájať sa do spoločenského života v obci a regióne, rozvíjať zodpovedný vzťah ku komunite a krajine, vnímať kultúrnu rozmanitosť aj jednotu Slovenska; kriticky reflektovať význam, premeny a vplyv tradícií na človeka, navrhovať spôsoby ochrany živého dedičstva.“ – *Ako krajine pomôcť, Obecná semienkovňa*

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra – očakávané spôsobilosti

2. cyklus

- „Rozlišovať typické črty ľudovej/historickej architektúry v obci a podobnosti v regionálnom kontexte.“ – *Tradičný alebo cudzokrajný?, Miss rodinný dom*
- „Pripraviť jednoduché jedlo podľa miestnej tradičnej receptúry.“ – *Receptár*

3. cyklus

- „Identifikovať v staviteľstve obce architektonické štýly či vrstvy.“ – *Prerušená tradícia, Moderná architektúra*
- „Rozlišovať staršie a novšie architektonické objekty a prvky.“ – *Ničenie hodnoty stavieb (úloha s prečiarkovaním prvkov), Miss rodinný dom*

- „Vysvetliť prepojenosť klimatických a prírodných podmienok s tradičnými spôsobmi obživy, hospodárenia, s prejavmi tradičnej ľudovej kultúry regiónov Slovenska.“ – *Kosenie, Pasenie, Tradičné hospodárenie*
- „Vysvetliť vplyv migrácie a kolonizácie na kultúrno-spoločenský vývoj a tradičnú kultúru regiónov.“ – *krížovka k histórii regiónu (valašská kolonizácia)*
- „Identifikovať chránené územia v regióne a na Slovensku, ciele a spôsoby ich ochrany.“ – *Nešetrný turizmus, Oblasti tmavej oblohy, Nájdi tie naj stromy*
- „Uviesť turisticky atraktívne fenomény regiónu a navrhovať ich spoločenské využitie.“ – *Tour de dedina*

Človek a spoločnosť – výkonové štandardy

2. cyklus

- „Posúdiť na vybraných príkladoch, ako človek využíva a pretvára krajinu.“ – *Diskutujte o krajine, Zastavovanie krajiny, (Ne)priestupnosť krajiny*
- „Porovnať život v minulosti a súčasnosti na príkladoch z regiónu a Slovenska.“ – *Ako sa zmenila doba*
- „Zdokumentovať príklady tradícií spojených s regiónom.“ – *Receptár, Miestne výrobky*
- „Poznať lokálne a regionálne kultúrno-spoločenské reálie, históriu a kultúrne dedičstvo a ich význam pri budovaní kultúrnej identity.“ – *Z histórie, Erby, Historické názvy obcí*
- „Uskutočniť jednoduchý prieskum v komunite alebo obci.“ – *Farebná paleta ulice, Miss rodinný dom*
- „Využiť mapu pri plánovaní a realizácii výletu alebo vychádzky.“ – *Tour de dedina*
- „Navrhnúť v tíme aktivitu na riešenie vybraného problému vo svojom okolí alebo aktivitu na pomoc druhým pre podporu solidarity a spoločného dobra.“ – *Ako krajine pomôcť*

3. cyklus

- „Realizovať jednoduchý geografický prieskum v miestnej krajine.“ – *Jeden meter štvorcový krajiny, Studničky, Čierne skládky*
- „Analyzovať vplyv prírodných, spoločenských a ekonomických procesov a ich vzájomných vzťahov na životné prostredie regiónov od lokálnej po globálnu úroveň.“ – *Útrapy krajiny, Zastavovanie krajiny, Ťažba lesov, Svetelný smog*
- „Uviesť možnosti vedúce k udržateľnému spôsobu života.“ – *Odpady, Doprava a ekológia, Ekologická záhrada*
- „Aplikovať stratégie aktívneho občianstva za účelom pozitívnej zmeny.“ – *Ako krajine pomôcť, Obecná semienkovňa*

Človek a spoločnosť – obsahové štandardy geografického komponentu (3. cyklus)

- „možnosti vyčleňovania regiónov na území Slovenska podľa rôznych kritérií – prírodných, socio-ekonomických a administratívnych;“ – *Región, Mikroregión, Slepá mapa*
- „zmeny vo využívaní krajiny a ich dôsledky na životné prostredie a spoločnosť na vybraných príkladoch;“ – *Zastavovanie krajiny (porovnanie ortofotomáp z roku 1950 a dneška)*
- „analýza príčin, prejavov a dôsledkov vybraných environmentálnych problémov.“ – *Voda v krajine, Ťažba lesov, Svetelný smog*

- „získavanie a vyhodnocovanie primárnych kvantitatívnych a kvalitatívnych dát o skúmanom jave alebo procese v miestnej krajine;“ – *Jeden meter štvorcový krajiny*
- „interpretácia dát a prezentácia výsledkov prieskumu.“ – *Jeden meter štvorcový krajiny (mini konferencia)*